Az vég Temesvárban

Losonczi Istvánnak haláláról

Tinódi Lantos Sebestyén

A szakasz fő témája

A török diadalünnep, a király tehetetlensége és Losonczi özvegyének, Pökri Annának szívszorító gyásza.

Mi történik ebben a blokkban?

- Ahmed pasa és a török sereg hatalmas ujjongásban tör ki, fejenként "Allát" kiáltva adnak hálát a győzelemért.
- A túlélő polgárokat visszaterelik a városba, meghagyják szabadságukat, a vár élére pedig Kászim pasát nevezik ki.
- Ferdinánd király értesül a katasztrófáról, mélyen sajnálja Losonczit, de beismeri: a béketárgyalások miatt nem tudott időben lépni.
- Castaldo tábornok és Báthori András könnyes szemmel bánkódnak, mert a moldvai török fenyegetés lekötötte a seregeiket.
- Tinódi bemutatja Losonczi feleségének, Pökri Annának mérhetetlen fájdalmát, aki öt árvájával maradt teljesen magára.
- Az özvegyasszony sokkot kap a hírre, a földre roskad, és gyermekeit siratva öleli, maga is a halált kívánva.
- A család többi tagja, Országh Kristóf, valamint a lányok (Perényi és Török Ferenc menyasszonyai) is zokogva gyászolnak.
- Ferdinánd király hálából Losonczi hűségéért különleges kegyben részesíti a családot: a lányokat fiúsítja, így megtarthatják az összes várat és birtokot.

Tartalmi összefoglaló

Míg Temesvár romjain Ahmed pasa katonái Allahot kiáltva ünneplik a győzelmet, Kászim pasát téve meg új uraságnak, addig a keresztény oldalon a gyász és a tehetetlenség uralkodik. Ferdinánd király és hadvezérei utólagos bűntudattal és könnyekkel magyarázzák, miért nem küldtek felmentő sereget: a nagypolitikai helyzet és a moldvai front lekötötte őket. A legdrámaibb képsor azonban Losonczi otthonába vezet. Felesége, Pökri Anna teljesen összeomlik a hír hallatán, öt kisgyermekével együtt zokogva siratja édes szerelmét. Az egész udvartartás és a hű szolgák is feketébe öltöznek. Az uralkodó – mintegy kárpótlásul a cserbenhagyásért – jogi úton segít a családon: Losonczi leányait "fiúsítja", ami azt jelenti, hogy a törvények ellenére örökölhetik apjuk hatalmas vagyonát és várait.

13/14. RÉSZ
(489–528. sor)

Az vég Temesvárban

Losonczi Istvánnak haláláról

Tinódi Lantos Sebestyén

Fontosabb régi szavak

- apolgatá – csókolgatta, ölelgette, vigasztalni próbálta (a gyermekeit).
- leánmagzattya – leánygyermeke.
- társa – felesége, házastársa.
- fiakká tevé – fiúsította (jogi aktus, amellyel a lánygyermek megkapta a fiúk örökösödési jogait).

Érdekesség / Történelmi háttér

A "fiúsítás" rendkívül ritka és hatalmas királyi kegy volt a feudális Magyarországon. Fiúörökös hiányában a birtokok alapesetben visszaszálltak volna a koronára, de Ferdinánd így ismerte el Losonczi mártíromságát, megmentve az özvegyet és az öt árvát a teljes anyagi csődtől.

- **Történelem:**

Mit jelent a „fiúsítás” jogi fogalma a korszakban, és miért volt ez létfontosságú intézkedés a Losonczi-árvák védelmében?

- **Irodalom:**

Hogyan vált át a krónika hang neme a hadi eseményekről a magánéleti tragédia bemutatására? Milyen szavakkal ábrázolja Tinódi, Pökri Anna fájdalmát?

- **Kreatív:**

Képzeljétek el a pillanatot, amikor a futár megérkezik a hírrel a Losonczi család udvarába. Írjátok le 3 mondatban, hogyan változik meg a kastély hangulata a hír elhangzása után!